

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Alkmaar
Postbus 53
1800 BC ALKMAAR

Per email verzonden

Datum : 26 januari 2023

Betreft : gevraagd advies seniorenagenda Alkmaar

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Hierbij ontvangt u het gevraagd advies van de WmoRaad Alkmaar betreffende de seniorenagenda.

Achtergrond

In de raadsvergadering van 17 februari 2022 is het Raadsvoorstel / Initiatiefvoorstel aangenomen voor het ontwikkelen van een seniorenagenda 2022-2026. In dit voorstel zijn de volgende besluiten opgenomen:

1. Een intern onderzoek te laten plaatsvinden waarbij alle met seniorenbeleid verband houdende activiteiten in beeld worden gebracht.
2. Na het realiseren van punt 1 de ontwikkeling van een Seniorenagenda gemeente Alkmaar, zoals beschreven in de bijlage 'Seniorenbeleid (initiatief)', ter hand te nemen.
3. Daarbij de commissie sociaal, de ouderenorganisaties en de WmoRaad te betrekken.

De gemeente Alkmaar wil een 'Seniorenagenda'. Op zich is extra aandacht voor ouderen wel logisch als we kijken naar de verwachting voor de komende 20-30 jaar.

We zien Alkmaar sterk vergrijzen. Op dit moment is 13% van de Alkmaarders ouder dan 70 jaar, in 2030 is dat 16% en in 2040 is dat zelfs 40%. Dan is zelfs ca. 50% van de Alkmaarders ouder dan 60 jaar. [bron: HEVO, s'-Hertogenbosch]. Deze kennis vraagt nu al aanpassingen om al deze Alkmaarders mee te kunnen laten doen. Als de helft van fte Alkmaarders 'senior' is, is het wellicht beter om niet meer te spreken over een 'seniorenbeleid' maar over: 'Elke Alkmaarder doet mee op een manier die hij/zij kan.' Dan wordt het dus algemeen beleid.

Lastig is dat 'de senior' niet te definiëren is. De ene persoon is met 70 jaar nog vitaal en volop actief en voelt zich nog jong, terwijl iemand van 40 jaar zich door lichamelijke of geestelijke beperking als oud kan voelen.

Maar er zijn wel een aantal aandachtspunten te noemen waar de komende jaren extra aandacht aan gegeven moet worden.
Hieronder worden een aantal aandachtspunten genoemd die alle of gedeeltelijk voor beide groepen van toepassing zijn.
De WmoRaad Alkmaar komt dan ook tot de volgende adviezen:

Advies 1. Wonen en woonomgeving

- 1.1 Er is toenemende vraag naar voorzieningen in de wijk, hulpmiddelen en zorgbehoefte. De vraag naar (zorg) voorzieningen in de wijk, hulpmiddelen en zorgbehoefte zal door de verregaande vergrijzing alleen maar groter worden. Dus voldoende en goede wijkvoorzieningen.
- 1.2 Een veilige en schone woonomgeving voor iedereen.
- 1.3 Gebouwen en buitenruimten zijn goed toegankelijk voor rollators, rolstoelen, scootmobielen, auto (taxi).
- 1.4 Comfortabele woningen. Deze kunnen zowel door ouderen als door starters worden gebruikt.
- 1.5 Bij achterlating van de eigen woning: liefst nieuwe woning in de eigen buurt.
- 1.6 In appartement: veilig en 'eigen omgeving' (etage, woonblok).
- 1.7 Fietsen, wandelen in de omgeving moet veilig kunnen.
- 1.8 In Alkmaar gaat veel gebouwd worden, doe dat dan gelijk goed: maak deze woningen levensloopbestendig. Dit opnemen in de lokale woonvisie.
- 1.9 Aandacht voor andere woonvormen (bijvoorbeeld knarrenhof). De regelgeving m.b.t. mantelzorgwoningen zal binnenkort makkelijker worden. Ook een (tijdelijke) woonunit in een tuin moet kunnen.

Advies 2. Zorg en participatie

- 2.1. Zie vergrijzing niet alleen als probleem, maar ook als kans. Veel ouderen zijn nog heel vitaal en kunnen en willen zich graag ergens voor inzetten. Denk aan vrijwilligerswerk of uitzendbureau voor ouderen.
- 2.2 Zorg dat er bij nieuwbouwwijken ook een gezondheidscentrum of "iets sociaals" (buurthuis) komt.
- 2.3 Er komen veel appartementen. Cluster de zorg. Dat is efficiënt en fijn voor de mensen die zorg nodig hebben.
- 2.4 Wijkcentra hebben voldoende en divers aanbod van activiteiten.
Eenzaamheid en andere sociale problemen:
Voor samenlevende ouderen kan het verlies van een partner waarmee zij vele tientallen jaren lief en leed hebben gedeeld leiden tot vereenzaming en andere sociale emotionele problemen.
- 2.5 Sociale wijkteams kunnen bijdragen aan een betere zorg in de wijk. Het sociaal wijkteam ondersteunt in situaties waar mensen zelf niet meer uit kunnen komen. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat naast ouderen ook jongeren steeds meer sociale problemen ervaren.
- 2.6 Betrek de verschillende soorten migrantengroepen (met elk een andere cultuur) erbij.
- 2.7 Maak onderscheid tussen leeftijdscategorieën, bijvoorbeeld een groep van 65 – 80 en een groep van 80+. De verschillen tussen deze twee groepen zijn groot.
- 2.8 Maak concrete afspraken naar voorbeeld van Rotterdam: Langer Thuis Akkoord.
- 2.9 Veel ouderen moeten leven met alleen AOW. Om toch mee te kunnen doen - mede gezien de enorme energiekosten - zijn financiële hulpmiddelen soms nodig.

Advies 3. Sport en Cultuur

- 3.1 Voldoende en aangepaste sportvoorzieningen voor oudere mensen (in buurthuis?).
- 3.2 Voldoende denksport voorzieningen (bridge, schaken, klaverjassen enz.).
- 3.3 Voldoende aanbod dansen, andere bewegingsvormen.

Advies 4. ICT en automatisering

- 4.1. Ict-technieken in woningen integreren (vallen, alarm, contacten enz.).

Advies 5. Communicatie en informatie

- 5.1. Communicatie: er wordt blijkbaar al veel aangeboden voor ouderen, maar een totaaloverzicht ontbreekt. Suggestie: op website van gemeente één knop “senioren” met daaronder links naar alle instanties/activiteiten.
- 5.2 De informatie komt lang niet altijd terecht bij mensen voor wie het bedoeld is. Digitaal is niet iedereen te bereiken. Leg info ook neer op andere plekken (bijv. huisarts, bibliotheek, buurtcentra, cafés, supermarkt e.d.)
- 5.3 Houd rekening met laaggeletterden en buitenlanders: niet iedereen kan (Nederlands) lezen. Suggestie is om met iconen te werken.
- 5.4 Houd regelmatig gesprekken/ vraag regelmatig info op bij relevante doelgroepen om te blijven horen wat er goed gaat en waarom en te horen wat er beter moet en hoe.

Vertrouwende u hiermee te hebben geïnformeerd en in afwachting van uw reactie, verblijf ik,

Hoogachtend,
namens de WmoRaad Alkmaar

drs. J.W.G.J. Jansen (Jan)
waarnemend voorzitter WmoRaad Alkmaar

Bijlagen

bijlage 1: wettelijk kader

bijlage 2: voorbeeld Rotterdam

Wettelijk kader

Ouderengezondheidszorg in de Wet Publieke Gezondheid (artikel 5a).

De verantwoordelijkheid van gemeenten op het gebied van preventieve zorg voor ouderen is vastgelegd in artikel 5a van de Wet Publieke Gezondheid. Gemeenten hebben een grote beleidsvrijheid bij het invullen van deze taken. Als gemeente heeft u de volgende taken op gebied van ouderengezondheidsbeleid:

- Het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren (ouderenmonitor).
- Het inschatten van de behoeften aan zorg.
- De vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als comorbiditeit.
- Het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding.
- Het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Gemeenten moeten er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. Ze zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Het kan gaan om:

- Ondersteuning om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten.
 - Een plaats in een beschermde woonomgeving voor mensen met een psychische stoornis.
- Opvang in geval van huiselijk geweld en mensen die dakloos zijn.
- Een aanpak tegen eenzaamheid.

De 3 speerpunten voor ouderen uit de landelijke nota zijn:

- In 2024 voelen relatief meer ouderen zich vitaal zodat zij (naar vermogen) kunnen blijven participeren in de samenleving.
- In 2024 is het risico op spoedeisende hulp na een val bij ouderen afgenomen.
 - In 2024 hebben alle gemeenten een leefomgeving gecreëerd die ouderen verleidt tot een gezonde leefstijl.

Bijlage 2

Voorbeeld Rotterdam

Er is een duidelijk verband tussen gezondheid en wonen. Langer thuis blijven wonen is een belangrijk zorg- en woononderwerp.

Enige jaren geleden is scheiden van wonen en zorg uitgangspunt geworden. Gemeenten werden verantwoordelijk voor de WMO en ze waren dat al voor wonen. De WMO beoogt burgers zo lang mogelijk in hun leefomgeving te houden. Dat geldt misschien wel vooral voor ouderen. Een plek voor ouderen in – destijds zogenoemde – ‘bejaardentehuizen’ is niet meer vanzelfsprekend. Verzorgingstehuizen verander(d)en in verpleegtehuizen. Gemeenten moeten nu zowel voor wonen als zorg beleid maken.

In Rotterdam bestaat voor ouderen en hun woonsituatie veel aandacht. Onlangs is het Langer Thuis Akkoord 2020-2025 getekend door 39 marktpartijen, woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen, ouderenbonden en de gemeente. Een convenant tussen (semipublieke-) overheid en de markt. Het beziet de zogenoemde ‘dubbele vergrijzing’. Dubbel, omdat over vijftien jaar 20 procent van alle Rotterdammers 65+ is, maar ook het aantal 75+ toeneemt.

Het is natuurlijk onze ambitie dat ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Om dat mogelijk te maken, moeten we ‘(ver)bouwen’, zoals ook Wouter Bos adviseert in het advies van de landelijke Commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen. En we kunnen niet snel genoeg beginnen met bouwen en verbouwen. Met dit akkoord maken we ons ook sterk voor een brede diversiteit aan nieuwe woonzorgconcepten voor ouderen, inclusief de ontwikkeling van ouderenhubs.

Dankzij een breed woon(zorg)aanbod kunnen ouderen met uiteenlopende woonwensen, behoeften en budgetten zo lang mogelijk zelfstandig wonen in hun eigen wijk. Iedere partij zet zich hiervoor in en samen bewaken wij de voortgang aan de bestuurlijke tafel Langer Thuis. Als het nodig is, maken we aanvullende afspraken. Dit akkoord is een concrete uitwerking van het uitvoeringsprogramma.

‘Rotterdam, Ouder en wijzer’ en sluit aan bij de landelijke programma’s Langer Thuis. Ons doel is helder: iedere Rotterdammer verdient een passende plek in zijn of haar eigen wijk, ook op latere leeftijd. Daar werken we samen hard aan.

3-sporenaanpak

Om de doelen te realiseren is gekozen voor een 3 sporenaanpak.

1. Meer levensloopbestendige en voor ouderen gelabelde woningbouw.
2. Langer zelfstandig wonen in de wijk.
3. Meer innovatieve woonconcepten en/ of woonzorgconcepten.